

VENDIM
Nr. 30, datë 25.5.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo anëtar i “ “

Sokol Berberi anëtar i “ “

Vitore Tusha anëtare e “ “

Altina Xhoxhaj anëtare e “ “

Fatmir Hoxha anëtar i “ “

Gani Dizdari anëtar i “ “

Besnik Imeraj anëtar i “ “

Fatos Lulo anëtar i “ “

me sekretare blerina (çinari) basha, në datën 17.02.2015 mori në shqyrtim në seancë plenare çështjen nr. 66/33 akti, që i përket:

KËRKUES: Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier, Avokati i Popullit, përfaqësuar në gjykim nga zoti Hajredin Hysa.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, në mungesë. Këshilli i Ministrave, përfaqësuar në gjykim nga zonja Lorana Kasapi.

Shoqata Shqiptare e Bankave, përfaqësuar në gjykim nga avokat Envi Hicka.

OBJEKTI: Shfuqizimi si e papajtueshme me Kushtetutën i fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610 të Kodit të Procedurës Civile “Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit”.

BAZA LIGJORE: Nenet 134/1, shkronja “d”, 145/2 dhe 134/1, shkronja “dh”; nenet 42, 17 dhe 18 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë; nenet 68 dhe 70 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Bashkim Dedja, shqyrtoi kërkesat e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier dhe të Avokatit të Popullit, i cili kërkoj pranimin e kërkesës, si dhe parashtrimet e subjekteve të interesuara, Këshilli i Ministrave, Shoqata Shqiptare e Bankave, që kërkuar rrëzimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier (gjykata referuese) ka marrë në shqyrtim çështjen me objekt:

“1. Anulim i vendimeve përmbarimore “Vendim për shpallje ankand”, me nr. 1229 prot, datë 17.04.2014 dhe nr. 1230, datë 17.04.2014 për disa pasuri të paluajtshme. 2. Pezullim veprimeve përmbarimore të mëtejshme, konkretisht shitje e sendit në ankand dhe veprime të tjera vijuese të përcaktuara në Kodin e Procedurës Civile.”.

2. Gjatë gjykimit të kësaj çështje, gjykata referuese krijoi dyshimin se fjalja e dytë e paragrafit të pestë të nenit 610, të Kodit të Procedurës Civile (KPC-ja), i ndryshuar me ligjin nr. 122, datë 18.04.2013, bie në kundërshtim me Kushtetutën. Kjo gjykatë, me vendimin e ndërmjetëm nr. 14, datë 02.09.2014, ka vendosur pezullimin e çështjes dhe i ka kërkuar Gjykatës Kushtetuese që të vlerësojë papajtueshmërinë

me nenet 4, 17, 41 dhe 42 të Kushtetutës të fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610, të KPC-së, sipas së cilës: *“Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimi e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet si e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit”*.

3. Institucioni i Avokatit të Popullit (AP-ja), në procesin e shqyrtimit administrativ të çështjes së prezantuar prej shtetasit K.B., ka vlerësuar se parashikimi i sanksionuar në nenin 45 të ligjit nr. 122/2013 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8116, datë 29.03.1996 “Kodi i Procedurës Civile i Republikës së Shqipërisë”, sipas të cilit: *“Ankimi kundër veprimeve ose refuzimit të përmbaaruesit gjyqësor nuk pezullon ekzekutimin, përveç kur gjykata vendos ndryshe. Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit”*, është në kundërshtim me procesin e rregullt ligjor, sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, si dhe me parimin e barazisë para ligjit, sipas nenit 18 të Kushtetutës. Për këtë arsye i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për shfuqizim të kësaj dispozite ligjore.

4. Gjatë shqyrtimit paraprak, Kolegji i Gjykatës Kushtetuese në datën 20.11.2014 vendosi kalimin e çështjes në seancë plenare, si dhe bashkimin e çështjeve me kërkuar respektivë Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Fier dhe Avokatin e Popullit, në bazë të nenit 1 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” dhe nenit 158/2, §10 të KPC-së. Gjithashtu, Mbledhja e Gjyqtarëve, mbi kërkesën e datës 23.01.2015 të Shoqatës Shqiptare të Bankave për pjesëmarrje në gjykimin kushtetues si subjekt i interesuar, vendosi pranimin e kërkesës së këtij subjekti.

II

5. **Kërkuesi, gjykata referuese**, ka pretenduar se neni i sipërcituar bie ndesh me nenet 4, 17, 41 dhe 42 të Kushtetutës, me argumentet e mëposhtme:

5.1 Pezullimi i ekzekutimit është një masë paraprake, e cila synon të ngrijë procedurat e ekzekutimit deri në përfundim të shqyrtimit gjyqësor, me qëllim garantimin e të drejtave të debitorit. Nëpërmjet pezullimit synohet të balancohet, sa është e mundur, pozita e pafavorshme e debitorit si pasojë e kufizimit të së drejtës së tij për një proces të rregullt ligjor. Caktimi të neni 610 i KPC-së i afatit 20-ditor, vetëm për rastet e titujve ekzekutivë që rrjedhin nga aktet e dhënies së kredive nga institute bankare ose jobankare, ka sjellë regres në mbrojtjen e të drejtave të debitorit, pasi atij nuk i sigurohet mbrojtje efektive dhe i është ashpërsuar kufizimi i së drejtës për proces të rregullt ligjor në mënyrë të panevojshme.

5.2 Neni 610 i KPC-së, duke përcaktuar rënien e masës së pezullimit pas kalimit të 20 ditëve, nuk ofron një mjet efektiv mbrojtjeje sikundër do të ishte parashikimi: masa e pezullimit qëndron në fuqi deri sa gjykata vendos pranimin e padisë. Kufizimi do të ishte proporcional nëse mjeti që do të ofronte legjislacioni do të ishte i tillë që ndërsa, nga njëra anë, garantonte efektivitetin dhe shpejtësinë e procesit gjyqësor, nga ana tjetër, ofronte mbrojtje të përshtatshme për debitorin me qëllim që të mos i cenoheshin të drejtat e pronës në një procedurë ekzekutimi.

5.3 Debitori, në çdo rast, edhe kur padia e tij për kundërshtimin e veprimeve përmbaarimore do të pranohej nga gjykata, do të ndodhej përballë zhveshjes nga e drejta pronësisë mbi sendet, pasi procesi i ekzekutimit të detyrueshëm do të kishte përfunduar dhe persona të tjerë (kreditori) do të ishin bërë pronarë mbi sendin ose mbi shumën e parave.

5.4 Dispozita është miratuar në shkellje të procesit të rregullt legjislativ, pasi nga procesverbalet e mbledhjeve të Komisionit të Ligjeve konstatohet se në seanca dëgjimore si grupe interesi janë thirrur vetëm përfaqësues të bankave dhe jo shoqata të konsumatorëve, bizneseve apo përfaqësues të individëve, edhe pse prekeshin drejtpërdrejt interesat e tyre. Për këtë arsye është cenuar procesi legjislativ, për

rrjedhojë edhe shteti i së drejtës.

6. **Kërkuesi, Avokati i Popullit**, ka pretenduar shkelje të neneve 42, 17 dhe 18 të Kushtetutës, duke argumentuar se:

6.1. Masa e sigurimit të padisë për pezullimin e veprimeve përmbarimore në rastin e ekzekutimit të titullit ekzekutiv, akt dhënie kredie, bie pas kalimit të afatit prej 20 ditësh nga vendosja, që passjell zhvillimin e procedurës së gjykimit në cenim të zhvillimit të një procesi të rregullt ligjor.

6.2. Sipas nenit 17 të Kushtetutës, kufizimi i vendosur në nenin 610 të KPC-së, fjalë e dytë, paragrafi i pestë, në lidhje me rënien e masës së pezullimit pas 20 ditëve, kur ekzekutimi është akt kredie bankare ose nga institucione financiare, do të justifikohet në rast se do t'i shërbente një interesi publik të gjerë dhe jo vetëm disa subjekteve kredidhënëse, siç parashikon dispozita ligjore në fjalë.

6.3. Kufizimi i rënies së masës së pezullimit të veprimeve përmbarimore vetëm në rastin e kryerjes së veprimeve përmbarimore për ekzekutimin e aktit të dhënies së kredisë dhe jo për gjitha llojet e titujve ekzekutivë, shkel të drejtën e zhvillimit të procesit të ekzekutimit për të gjitha llojet e titujve ekzekutivë sipas të njëjtës procedurë.

7. **Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave**, ka prapësuar se:

7.1 Gjykata referuese nuk legjitimohet, pasi nuk ka paraqitur arsye serioze për antikushtetutshmëri të fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610 të kundërshtuar.

7.2 Gjykata nuk ka hetuar nëse ka pasur norma të tjera për zgjidhjen e çështjes dhe nuk ka argumentuar si ka arritur në konkluzionin që vetëm neni 610 i KPC-së i duhet asaj për zgjidhjen e çështjes në themel. Kjo gjykatë ka pasur në dispozicion të gjitha dispozitat e KPC-së që rregullojnë gjykimin e kërkimeve me objekt “Kundërshtimin e veprimeve përmbarimore” për ta zgjidhur çështjen në themel.

7.3 Gjykata nuk ka bërë përpjekje për interpretim pajtues të normës me parimet kushtetuese.

7.4 Premisa mbi të cilën është nisur gjykata referuese se masa e pezullimit me afat të caktuar shkel të drejtat e debitorit, është e gabuar, pasi të gjitha dispozitat procedurale të KPC-së, në harmoni mes tyre, garantojnë një proces të rregullt ligjor për debitorin.

7.5 Marrja e masës së pezullimit nuk është detyrim për gjykatën dhe për më tepër nuk është e drejtë e padiskutueshme e debitorit.

7.6 Afati 20-ditor, si afat gjatë të cilit do të qëndrojë në fuqi masa e pezullimit, është afat i arsyeshëm dhe i arritshëm për gjykatat, në mënyrë që debitori të jetë i garantuar gjatë procesit gjyqësor.

7.7 Kundërshtimet e gjykatës referuese nuk janë të orientuara drejt antikushtetutshmërisë së normës për shkak të afatit të kufizuar, por drejt mosrespektimit nga gjykata të normave rregulluese procedurale në gjykimin e padive me objekt kundërshtimin e veprimeve përmbarimore.

7.8 Edhe duke e marrë të mirëqenë se ka cenim të të drejtave të debitorit, kjo dispozitë është në proporcion me qëllimin e ligjvënësit për mbrojtjen e sistemit bankar si çështje me interes publik.

8. **Subjekti i interesuar, Shoqata Shqiptare e Bankave**, ka prapësuar se:

8.1. Gjykata referuese nuk ka paraqitur argument se pse zgjidhja e çështjes nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi i normës në Gjykatën Kushtetuese. Ajo ka pasur detyrimin ta zgjidhte çështjen brenda 20 ditëve, detyrim që e ka shmangur pa e argumentuar pse.

8.2 Avokati i Popullit nuk legjitimohet, pasi nuk është në filozofinë dhe funksionet e këtij institucioni që të mbrojë të drejtat e individëve nga ligje që lidhin individët me procese gjyqësore para gjykatave, por me ligje që lidhin individët me veprimet e administratës publike. Interesi i këtij institucioni nuk është i sigurt, duke qenë se nuk provon që të drejtat e rregulluara nga neni 610 i KPC-së kanë qenë objekt i veprimtarisë së tij konkrete. Po ashtu ky institucion nuk ka interes, pasi ai nuk mund të mbrojë të drejtat e individëve në procese gjyqësore civile para gjykatës, pasi është gjykata autoriteti i vetëm që garanton barazinë e palëve dhe të drejtat procedurale.

8.3. Në gjykimet me objekt kundërshtimi veprimet përmbarimore, gjykata nuk gjykon thelbin e marrëdhënies juridiko-civile, por vetëm faktin nëse veprimet e përmbaruesit janë kryer ose jo në

përputhje me ligjin. Prandaj edhe afati 20-ditor për këtë lloj gjykimi është vendosur me synim shmangien e vonesave në këtë fazë të ekzekutimit.

8.4. Edhe pse në dukje ka një kufizim të një lloji të veçantë, që është ai i mospezullimit të ekzekutimit të një kredie bankare për më shumë se 20 ditë, gjë e cila nuk ndodh kur në ekzekutim janë tituj të tjerë ekzekutivë, ky kufizim është bërë për interes publik dhe nuk prek vetë thelbin e së drejtës.

8.5. E drejta e pronës, si e drejtë substanciale e individit, nuk preket gjatë këtij procesi gjyqësor, ku marrëdhënia kontraktuale mes palëve tashmë është vendosur dhe është në proces ekzekutimi të detyrueshëm, si rrjedhojë e mospërmbushjes së detyrimit me faj të debitorit.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

9. Gjykata çmon të shprehet veç e veç në lidhje me legjitimitimin e kërkuësve, si subjekte për të cilat Kushtetuta ka parashikuar kritere të ndryshme legjitimimi për të iniciuar kontrollin e ligjeve të vlerësuara si të papajtueshme me Kushtetutën.

A. Për legjitimitimin e gjykatës referuese

10. Gjykata referuese legjitimohet t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese nëse plotëson kushtet e parashikuara nga neni 145/2 i Kushtetutës dhe neni 68 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese". Neni 145/2 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë u njeh të drejtën gjyqtarëve që në çdo fazë të gjykimit, kur ata çmojnë se ligjet vijnë në kundërshtim me Kushtetutën, të mos i zbatojnë ato, duke vendosur pezullimin e çështjes dhe dërgimin e saj Gjykatës Kushtetuese. Përbajtja e kësaj dispozite ka të bëjë me kontrollin kushtetues të ligjeve të realizuar nga Gjykata Kushtetuese, por që për iniciues ka gjykatat e sistemit të zakonshëm, të cilat pezullojnë gjykimin kur gjatë shqyrtimit të një çështjeje gjyqësore ende të pazgjidhur, përfundimi i së cilës varet nga ligji konkret, çmojnë se ligji nuk është i pajtueshëm me Kushtetutën.

11. Gjykata në vazhdimësi ka vlerësuar se që të legjitimohet gjykata referuese gjatë një kontrolli incidental të normës ligjore për papajtueshmëri me Kushtetutën, duhet që gjatë procesit gjyqësor: i) të ketë përcaktuar/identifikuar ligjin që do të zbatohet për zgjidhjen e çështjes konkrete; ii) të parashtrojë arsye serioze për antikushtetutshmërinë e këtij ligji, duke referuar në normat ose parimet konkrete të Kushtetutës; iii) të ketë krijuar bindjen se gjykimi nga ajo nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi në Gjykatën Kushtetuese; iv) të ketë hetuar nëse ka dispozita të tjera për të zgjidhur çështjen në gjykim dhe nëse arrin në konkluzionin se ky është ligji i vetëm të cilit duhet t'i referohet për zgjidhjen e çështjes, të bëjë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar atë në përputhje me Kushtetutën (*shih vendimet nr. 7 datë 16.02.2015; nr. 39 datë 30.06.2014; nr. 7, datë 27.02.2013; nr. 30, datë 17.06. 2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjykata referuese ngre pretendime në lidhje me dispozitën objekt gjykimi, që parashikon pezullimin e ekzekutimit si një masë paraprake dhe që synon të ndalojë procedurat e ekzekutimit deri në përfundim të shqyrtimit gjyqësor, me qëllim garantimin e të drejtave të debitorit. Sipas gjykatës referuese, afati 20-ditor, si afat i masës së pezullimit të ekzekutimit, nuk i përgjigjet mbrojtjes së të drejtave të debitorit, i cili do të kalojë të gjitha procedurat e përfundimit të gjykimit me palë kundërshtare.

13. Në analizë të kriterit të legjitimitimit "arsye serioze për antikushtetutshmëri", Gjykata vëren se gjykata referuese nuk argumenton mjaftueshëm në nivel kushtetues shkeljen e të drejtave të debitorit për një fazë përmblylëse të procesit, që nga pikëpamja e themelit për të drejtat dhe detyrimet juridiko - civile të palëve kontraktuale është përfunduar, ndërkohë që, nga ana tjetër, afati prezumohet t'i shërbejë përsheptimit të procesit gjyqësor në funksion të përfundimit të fazës së ekzekutimit të titujve ekzekutivë në fushën kredive bankare dhe institucioneve jobankare.

14. Megjithatë, Gjykata konstaton se gjykatës referuese i ka paraqitur kërkesë debitori me objekt anulimin e veprimeve përmbarimore dhe marrjen e masës së pezullimit ndaj veprimeve përmbarimore të

mëtejshme, konkretisht shitjen e sendit në ankand, veprim procedural të cilin gjykata referuese nuk kishte pengesë që ta ndërmernte me vendim të ndërmjetëm, referuar nenit 610 të KPC-së. Gjykata referuese e ka pasur të drejtën e marrjes së masës së pezullimit, si masë mbrojtëse, dhe nuk e ka ushtruar këtë kompetencë në interes të mbrojtjes së të drejtave të debitorit, i cili ia kishte kërkuar në objektin e padisë. Në këtë kuptim, edhe efektiviteti i kësaj mase mbrojtëse nuk është testuar nga gjykata referuese, e cila ka prezumuar mospërmbylljen e procesit gjyqësor të kundërshtimit të veprimeve përmbartimore brenda 20 ditëve, sipas përcaktimeve ligjore të nenit 610 të KPC-së.

15. Në vlerësimin e Gjykatës, gjykata referuese nuk pengohet në marrjen e vendimit të pezullimit, pasi nga shqyrtimi i normës ligjore, objekt kundërshtimi për antikushtetutshmëri, nuk varet zgjidhja përfundimtare e çështjes në shqyrtim.

B. Për legjitimitetin e Avokatit të Popullit

16. Neni 134/1, shkronja “dh”, i Kushtetutës, e ka vendosur Avokatin e Popullit në rrethin e subjekteve që mund të iniciojnë një gjykim kushtetues abstrakt të normës, por sipas pikës 2 të po këtij neni, kjo e drejtë kufizohet vetëm për çështjet që lidhen me interesat e këtij subjekti. Neni 60 i Kushtetutës përcakton se Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshme të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike.

17. Gjykata ka theksuar se interesi i Avokatit të Popullit për të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese duhet të lidhet me funksionin kushtetues që ushtron kur, si rrjedhojë e zbatimit të ligjit, aktit normativ nënligjor ose nga veprimet dhe mosveprimet e administratës publike, janë cenuar të drejtat dhe liritë themelore të individëve, apo kur shkelja e të drejtave, lirive dhe interesave të individit vjen si rezultat i vetë përmbajtjes së këtyre ligjeve apo akteve, d.m.th. kur ato janë në kundërshtim me Kushtetutën. Këto shkelje duhet të evidentohen në procesin e veprimtarisë së Avokatit të Popullit gjatë shqyrtimit të ankesave, kërkesave dhe njoftimeve që i paraqiten atij. Në këtë rast ai ka të drejtë t’u rekomandojë organeve që kanë të drejtën ligjvënëse të propozojnë ndryshime për përmirësimin e ligjeve ose të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese me kërkesë për shfuqizimin e akteve të tilla. Kompetenca e Avokatit të Popullit për t’u drejtuar kësaj Gjykate konsiderohet si një garanci shtesë, që i është dhënë në mënyrë indirekte individit për të vënë në vend të drejtën e cenuar nga aktet e administratës publike. Dhe është në diskrecionin e tij të zgjedhë mjetet e nevojshme për mbrojtjen e individëve, nëse një normë është *prima facie* antikushtetuese (shih vendimin nr. 20, datë 04.04.2014; nr. 29, datë 31.05.2010; nr. 27, datë 26.05.2010 të Gjykatës Kushtetuese).

18. Po në funksion të legjitimitetit *rationae materie*, Gjykata ka theksuar se interesi i Avokatit të Popullit për ta vënë atë në lëvizje, shqyrtohet rast pas rasti. Ky interes do të quhet i justifikuar nëse arrin të provohet se pasoja është e drejtpërdrejtë, pra rrjedh direkt nga akti objekt shqyrtimi, është aktuale dhe, sipas rastit, është e lidhur ngushtë me detyrat dhe funksionet e institucionit (shih vendimet nr. 40, datë 16.11.2007; nr. 10, datë 18.03.2013; nr. 14, datë 17.04.2013 të Gjykatës Kushtetuese).

19. Në rastin konkret, Gjykata konstaton se Avokati i Popullit pretendon se kufizimi i rënies së masës së pezullimit të veprimeve përmbartimore vetëm në rastin e kryerjes së veprimeve përmbartimore për ekzekutimin e aktit të dhënies së kredisë dhe jo për gjitha llojet e titujve ekzekutivë, shkel të drejtën e zhvillimit të procesit të ekzekutimit për të gjitha llojet e titujve ekzekutivë sipas të njëjtës procedurë. Po sipas tij, kufizimi i vendosur në nenin 610 të KPC-së, në lidhje me rënien e masës së pezullimit brenda 20 ditëve, do të justifikohet në rast se do t’i shërbente një interesi publik të gjerë dhe jo vetëm disa subjekteve kredidhënëse, siç parashikon dispozita ligjore në fjalë.

20. Gjykata çmon se Avokati i Popullit nuk ka parashtruar mjaftueshëm argumente për shkeljen e të drejtave të individit gjatë fazës së ekzekutimit të proceseve gjyqësore. Ky subjekt nuk argumenton se deri ku të drejtat dhe interesat e individit janë disproporcionalisht të pambrojtura në raport me të drejtat e subjekteve të tjera procedurale në fazën e ekzekutimit të titujve ekzekutivë në fushën e kredive bankare nga dispozita objekt gjykimi. Po kështu, AP-ja nuk argumenton se pse në kuadrin e kufizimit të procesit të rregullt ligjor nuk i jepet mbrojtje efektive individit nga dispozita objekt kundërshtimi, e cila ka

parashikuar mjetin procedural të ankimit dhe të pezullimit ndaj veprimeve përmbarimore, pikërisht për mbrojtjen ndaj veprimeve të paligjshme të përmbaruesit gjyqësor.

21. Nga ana tjetër, duke e vlerësuar legjitimitimin e AP-së në vështrim të standardeve të mësipërme (supra §18), Gjykata çmon se ky subjekt nuk legjitimohet për vënien në lëvizje të këtij gjykimi kushtetues, për arsye se nuk ka arritur të provojë lidhjen e drejtpërdrejtë midis interesit institucional apo funksionit kushtetues që kryen dhe dispozitës ligjore, që kërkon të shpallet si e papajtueshme me Kushtetutën. Në vlerësimin e Gjykatës, AP-ja nuk ka arritur të provojë një interes të drejtpërdrejtë, të sigurt dhe vetjak në çështjen konkrete.

22. Për sa më lart, gjykata referuese nuk plotëson kriteret e legjitimitimit, në kuptim të nenit 145/2 të Kushtetutës, ashtu si dhe Avokati i Popullit, në kuptim të nenit 134/2 të Kushtetutës.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 134, pika 1, shkronjat “d” dhe “dh” të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletore Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Fatos Lulo, Besnik Imeraj, Gani Dizdari

MENDIM PARALEL

1. Në çështjen me kërkuar Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Fier dhe Avokatin e Popullit dhe me objekt: “Deklarimi i kushtetutshmërisë së fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610 të Kodit të Procedurës Civile *“Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimi e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet si e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit”*, nuk pajtohem pjesërisht me argumentet e shumicës, lidhur me mungesën e legjitimitimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier, ndaj e çmoj të rëndësishme të shprehem me mendim paralel.

2. Në qëndrimin e saj për këtë çështje, shumica shprehet se gjykata referuese nuk pengohet në marrjen e vendimit të pezullimit, pasi nga shqyrtimi i normës ligjore, objekt kundërshtimi për antikushtetutshmëri, nuk varet zgjidhja përfundimtare e çështjes në shqyrtim (§15 i vendimit).

3. Siç është evidentuar edhe nga shumica, kërkesa në rrugë incidentale, nëpërmjet së cilës gjykatat e zakonshme kanë akses në gjykimin kushtetues, rregullohet nga neni 145/2 i Kushtetutës dhe neni 68 i ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Sipas nenit 145/2 të Kushtetutës, kur gjykata ose gjyqtari gjatë një procesi gjyqësor dhe në çdo kohë, kryesisht ose me kërkesë të palëve, çmon se ligji është antikushtetues dhe kur ka lidhje të drejtpërdrejtë midis ligjit dhe zgjidhjes së çështjes konkrete, nuk e zbaton atë, duke vendosur pezullimin e shqyrtimit të mëtejshëm të çështjes dhe dërgimin e materialeve të saj Gjykatës Kushtetuese për t’u shprehur për kushtetutshmërinë e ligjit. Në vendimin e saj gjykata ose gjyqtari duhet të përcaktojë dispozitat e ligjit që çmon se janë të papajtueshme me normat ose parimet e Kushtetutës (§10 i vendimit).

4. Po kështu gjatë jurisprudentës së saj, kur ka zhvilluar kriteret e legjitimitimit të gjykatës referuese në kontrolle incidentale të normës ligjore, Gjykata ka theksuar se është detyrim i gjykatës referuese të zgjidhë dyshimet interpretative, duke i dhënë normës së zbatueshme një interpretim që përputhet me parimet kushtetuese. Në këto kushte, gjykata referuese është e detyruar të zbatojë, midis interpretimeve të mundshme, atë që konsiderohet se përputhet me parimin kushtetues, që në të kundërt do të cenohej. Në

rast se ajo vlerëson se të gjitha interpretimet e mundshme bien në kundërshtim me Kushtetutën, atëherë duhet t'i drejtohet Gjykatës, duke kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së normës së individualizuar si e zbatueshme në rastin konkret (*shih vendimin nr. 7, datë 16.02.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Në çështjen konkrete, gjykata referuese ka argumentuar në kërkesën e saj se pavarësisht përpjekjeve të saj për interpretim, neni 610 i KPC-së është e vetmja dispozitë që trajton padinë e kundërshtimit të veprimeve përmbarimore. Në përmbajtje të kësaj dispozite disiplinohet edhe procedura e pezullimit të ekzekutimit, në rastin kur është ngritur një padi për kundërshtimin e veprimeve përmbarimore. Sipas kësaj gjykate, rastet e pezullimit të ekzekutimit renditen në mënyrë shteruese në nenin 615 të KPC-së. Megjithatë, kjo dispozitë në shkronjën “a” të saj referon te nenet 609, 610 dhe 612 të këtij Kodi, kur disponon se ekzekutimi pezullohet me vendim të Gjykatës. Nga ana tjetër, në këto dispozita pezullimi i ekzekutimit ka gjetur rregullime të ndryshme, për sa i përket afatit të zbatimit të kësaj mase, kur titulli rrjedh nga një akt dhënie kredie nga një bankë apo institucion bankar. Për këtë arsye, sipas gjykatës referuese, nuk ka dispozitë tjetër për t'u zbatuar si alternativë për nenin 610 të KPC-së.

6. Neni 610 i KPC-së në tërësinë e tij është dispozitë procedurale, i cili ka për objekt rregullimin e çështjes që lidhet me masat paraprake garantuese, sikundër është pezullimi i ekzekutimit. Kjo dispozitë ankimin kundër veprimeve përmbarimore e vë në dispozicion të të gjitha palëve të përfshira në proces, pasi parashikon se kundër veprimeve të përmbaruesit gjyqësor dhe kundër refuzimit të tij për të kryer një veprim, palët mund të bëjnë ankim në gjykatën që ekzekuton vendimin brenda 5 ditëve nga dita e kryerjes së veprimit apo refuzimit, kur palët kanë qenë të pranishme në kryerjen e veprimit ose kanë qenë thirrur edhe në raste të tjera nga dita që u është njoftuar ose kanë marrë dijeni për veprimin ose refuzimin. Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit.

7. Në vlerësimin tim, përderisa gjykata referuese ka pasur për zgjidhje një padi me objekt anulimin e vendimeve përmbarimore, “vendim për shpallje ankandi”, si dhe pezullimin e veprimeve përmbarimore të mëtejshme, konkretisht shitjen e sendit në ankand, atëherë neni 610 i KPC-së, specifikisht shtesa në këtë dispozitë në lidhje me rënien e masës së pezullimit, kur titull ekzekutiv është akt kredie, ishte dispozita e cila do të zbatohet në rastin konkret. Në kushtet kur gjykatës i ishte kërkuar marrja e vendimit të pezullimit të veprimeve përmbarimore, në eventualitetin që ky vendim do të binte nga fuqia 20 ditë pas dhënies së tij, kriterin procedural të lidhjes së drejtpërdrejtë, që është ajo mes normës së pretenduar si antikushtetuese dhe zgjidhjes së çështjes konkrete, kjo kërkesë e plotëson. Njëkohësisht edhe argumentet se mosndjekja e rrugës së kontrollit incidental do të sillte zbatimin e një procedure me pasoja antikushtetuese për të drejtat e individit/debitor, janë të mjaftueshme *prima facie* që kërkesa të gjykohej për themelin e pretendimeve.

8. Si përfundim, gjykata referuese ka argumentuar mjaftueshëm dhe ka parashtruar pretendime serioze se ndodhej para një situatë ku zgjidhja e çështjes varej nga norma, e cila bie ndesh me disa parime dhe standarde kushtetuese. Për rrjedhojë, kërkesa nuk duhej rrëzuar për mungesë legjitimiteti të gjykatës referuese, në kuptim të nenit 145/2 të Kushtetutës, dhe shumica duhej ta kishte shqyrtuar papajtueshmërinë me Kushtetutën të fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610 të KPC-së. Për më tepër, bashkohem me shumicën në lidhje me dispozitivin e vendimit, pra rrëzimin e kërkesës, pasi mendoj se nga shqyrtimi në tërësi i çështjes, kjo kërkesë duhej rrëzuar për shkak të pathemeltësisë së pretendimeve të gjykatës referuese, të cilat nuk qëndrojnë nga pikëpamja kushtetuese.

Kryetar: Bashkim Dedja

MENDIM PARALEL

1. Gjikata Kushtetuese (Gjikata) ka vendosur rrëzimin e kërkesës së Gjykatës së Rrethit Gjyqësor

Fier (gjykata referuese) dhe Avokatit të Popullit lidhur me antikushtetueshmërinë e fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610 të Kodit të Procedurës Civile (KPC-ja) *“Kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit, masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit”*, me arsyetimin se gjykata referuese nuk plotëson kriteret e legjitimit, në kuptim të nenit 145/2 të Kushtetutës, ashtu si dhe Avokati i Popullit, në kuptim të nenit 134/2 të Kushtetutës (*shih paragrafin nr. 22 të vendimit*).

2. Edhe pse pajtohem me vendimin e shumicës për rrëzimin e kërkesës, ndaj mendim të ndryshëm në lidhje me legjitimitin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier. Në këto kushte çmoj të rëndësishme të shprehem me mendim paralel.

3. Sikurse konstaton edhe shumica, gjykatës referuese i është paraqitur kërkesë nga debitori me objekt anulimin e veprimeve përmbarimore dhe marrjen e masës së pezullimit ndaj veprimeve përmbarimore të mëtejshme, konkretisht shitjen e sendit në ankand (*shih paragrafët 1 dhe 14 të vendimit*). Kërkesa e debitorit bazohet në nenin 610 të KPC-së. Gjatë shqyrtimit të çështjes, gjykata referuese ka ngritur pretendime në lidhje me dispozitën objekt gjykimi, që parashikon pezullimin e ekzekutimit si një masë paraprake dhe që synon të ndalojë procedurat e ekzekutimit deri në përfundim të shqyrtimit gjyqësor, me qëllim garantimin e të drejtave të debitorit. Sipas gjykatës referuese, afati 20-ditor, si afat i masës së pezullimit të ekzekutimit, nuk i përgjigjet mbrojtjes së të drejtave të debitorit (*shih paragrafin nr. 12 të vendimit*).

4. Shumica ka arsyetuar se lidhur me kriterin “arsye serioze për antikushtetutshmëri”, gjykata referuese nuk argumenton mjaftueshëm në nivel kushtetues shkeljen e të drejtave të debitorit për një fazë përmbyllëse të procesit ... (*shih paragrafin nr. 13 të vendimit*), se Gjikata referuese e ka pasur të drejtën e marrjes së masës së pezullimit, si masë mbrojtëse dhe nuk e ka ushtruar këtë kompetencë në interes të mbrojtjes së të drejtave të debitorit, i cili ia kishte kërkuar në objektin e padisë. Në këtë kuptim, edhe efektiviteti i kësaj mase mbrojtëse nuk është testuar nga gjykata referuese, e cila ka prezumuar mospërmbylljen e procesit gjyqësor të kundërshtimit të veprimeve përmbarimore brenda 20 ditëve, sipas përcaktimeve ligjore të nenit 610 të KPC-së (*shih paragrafin nr. 14 të vendimit*). Për pasojë, shumica ka arritur në përfundimin se gjykata referuese nuk pengohet në marrjen e vendimit të pezullimit, pasi nga shqyrtimi i normës ligjore, objekt kundërshtimi për antikushtetutshmëri, nuk varet zgjidhja përfundimtare e çështjes në shqyrtim (*shih paragrafin nr. 15 të vendimit*).

5. Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se legjitimiti i gjykatës referuese gjatë kontrollit incidental të normës ligjore, për papajtueshmëri me Kushtetutën, kërkon plotësimin e disa kushteve, të cilat janë evidentuar edhe në vendimin e shumicës (*shih paragrafin nr. 11 të vendimit*). Gjithashtu, Gjykata, në vazhdimësi, sa herë ka çmuar se konstatimet e papajtueshmërisë me Kushtetutën të dispozitave ligjore të pretenduara nga ana e gjykatës referuese ngrenë prima facie probleme kushtetutshmërie të tyre (dispozitave), i ka legjitimuar në paraqitjen e kërkesës për kontrollin e kushtetutshmërisë së ligjeve para kësaj Gjykate (*shih vendimin nr. 47 datë 26.07.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Nga kjo pikëpamje vlerësoj se vendimi i shumicës është një zgjidhje teknike dhe formale dhe se, përkundrazi, gjykata referuese legjitimohet t'i drejtohet kësaj Gjykate për arsyet e mëposhtme.

7. Nisur nga objekti i çështjes për shqyrtim përpara gjykatës referuese, sikurse u përmend me lart (*shih paragrafin nr. 3 të këtij mendimi*), neni 610 i KPC-së është dispozita e vetme që duhet të zbatohet prej saj për zgjidhjen e çështjes. Pra plotësohet kriteri i identifikimit të dispozitës nga ana e gjykatës referuese, si dhe kriteri që nuk ekzistojnë dispozita të tjera për të zgjidhur çështjen (këto kritere nuk vihen në dyshim as nga shumica).

8. Nga sa më lart, përderisa objekti i shqyrtimit të çështjes përpara gjykatës referuese ka të bëjë me pezullimin e veprimeve përmbarimore dhe nuk lidhet me themelin e mosmarrëveshjes ndërmjet palëve, mendoj se gjykimi përpara Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier nuk mund të përfundonte në mënyrë të pavarur nga kontrolli i kushtetutshmërisë së dispozitës së kundërshtuar.

9. Gjithashtu, për mendimin tim, në thelb, pretendimet e gjykatës referuese kanë të bëjnë me

mbrojtjen e lirive dhe të drejtave themelore të individit, konkretisht të së drejtës për një proces të rregullt ligjor të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës. Në aspektin kushtetues çfarë gjykata referuese shtron për diskutim, ka të bëjë me faktin nëse kufizimet (masa e pezullimit konsiderohet e rënë nga fuqia me kalimin e 20 ditëve nga momenti i dhënies së vendimit të pezullimit, kur titulli ekzekutiv është një akt për dhënien e kredive bankare ose akt për dhënien e kredive nga institucionet financiare jobankare dhe gjykata ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit), që i janë vendosur të drejtës për një proces të rregullt ligjor, kanë respektuar kriteret e përcaktuara nga neni 17 i Kushtetutës. Për pasojë, sipas këndvështrimit tim, në ndryshim nga sa arsyeton shumica, plotësohet edhe kriteri i legjitimitetit “arsye serioze për antikushtetutshmëri” i dispozitës së kundërshtuar.

10. Lidhur me nenin 17 të Kushtetutës, pa pasur si qëllim analizën e themelit të çështjes në shqyrtim, Gjkata në jurisprudencën e saj ka theksuar se kufizime të të drejtave dhe lirive të parashikuara në këtë Kushtetutë duhen bërë sipas disa kriterëve të përcaktuara në mënyrë shteruese në nenin 17 të Kushtetutës. Kjo dispozitë, përveç parashikimit të kufizimit me ligj dhe arsyes publike që përligj kufizimin, përmban detyrimin për të respektuar edhe kritere të tjera, si: kufizimi për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve dhe ekzistenca e raportit të drejtë midis kufizimit dhe gjendjes që e dikton atë, i njohur ndryshe si parimi i proporcionalitetit. Ky i fundit nënkupton që ndërhyrja e ligjvënësit për kufizimin e një të drejte apo lirie të caktuar të bëhet me mjete të përshtatshme që i përgjigjen drejt qëllimit që synohet të arrihet (*shih vendimet nr. 10, datë 19.03.2008; nr. 12, datë 28.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Pikërisht në këtë drejtim Gjkata duhet të vlerësonte pretendimet e ngritura nga gjykata referuese.

11. Si përfundim, duke ritheksuar rëndësinë e kontrollit incidental të normës, pasi vendimet e kësaj Gjykate kanë efekte *erga omnes*, vlerësoj se në rastin konkret Gjkata e Rrethit Gjyqësor Fier duhej të legjitimohej për të vënë në lëvizje juridiksionin kushtetues. Gjithsesi, pavarësisht përpjekjeve të gjykatës referuese, mendoj se pretendimet e saj janë të pabazuara, pasi kufizimi i vendosur nëpërmjet fjalisë së dytë të paragrafit të pestë të nenit 610 të KPC-së përmbush kriteret e nenit 17 të Kushtetutës. Në këtë drejtim mendoj se kërkesa e saj duhej rrëzuar.

Anëtar: Vladimir Kristo